

Delbetänkande En säker och tillgänglig statlig e-legitimation (SOU 2023:61)

Remiss från Finansdepartementet
Remisstid den 31 januari 2024

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

I delbetänkandet En säker och tillgänglig statlig e-legitimation lämnas förslag på hur en kostnadseffektiv statlig e-legitimation på högsta tillitsnivå kan tillhandahållas och utformas av Myndigheten för digital förvaltning (Digg). Syftet med detta är bland annat att stärka samhällets robusthet, tillgänglighet och säkerhet.

Finansdepartementet har remitterat delbetänkandet bland annat till Stockholms stad för yttrande. Den föreslagna regleringen föreslås träda i kraft den 1 mars 2026.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret står bakom alla väsentliga delar i det som föreslås i delbetänkandet. Förslaget att införa en statlig e-legitimation är bra och ger förutsättningar för en mer tillgänglig och säker elektronisk identifiering i Sverige.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Idag finns det inte en statlig e-legitimation utan bara Bank-ID som ägs och förvaltas av ett antal privata företag och banker vilket är problematiskt, något som flera samhällsaktörer, bland annat SKR, har påpekat. Jag ser därför positivt på att staten kliver fram och tar ett övergripande ansvar för infrastrukturen för e-legitimering, och jag välkomnar finansdepartementets delbetänkande om en säker och tillgänglig e-legitimation. Precis som stadsledningskontoret identifierat finns det ett antal nyckelfrågor kvar att lösa och det är angeläget att dessa skyndsamt hanteras. Bland

dessa kan nämnas allas möjlighet att reellt kunna skaffa en statlig e-legitimation (inte minst avseende minderåriga) samt att det behövs ett förtydligande avseende varför konkurrens och valfrihet är viktigt för just e-legitimation och hur det förhåller sig exempelvis till behovet av en rättssäker och trovärdig identifikation som del av arbetet inte minst för nationell säkerhet. Motsvarande konkurrens och valfrihet finns som stadsledningskontoret konstaterar inte för utfärdande av t.ex. nationella id-kort, körkort och pass.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 17 januari 2024

Karin Wanngård

Bilaga

Remiss - Delbetänkande En säker och tillgänglig statlig e-legitimation (SOU 2023:61), dnr KS 2023/1202-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

I remissen, benämnd som Delbetänkande - en säker och tillgänglig statlig e-legitimation, lämnas förslag på hur en kostnadseffektiv statlig e-legitimation på högsta tillitsnivån kan utformas och tillhandahållas av Digg.

Behovet av en statlig e-legitimation har aktualiserats i och med förslagen i den reviderade eIDAS-förordningen¹. Sverige är ett av få EU-länder som i dagsläget inte har en anmäld e-legitimation för privatpersoner på den högsta tillitsnivån. Behovet av en statlig e-legitimation har dock funnits på nationell nivå under lång tid och avsaknaden av detta bidrar bland annat till det digitala utanförskapet i samhället, speciellt bland personer med funktionsnedsättningar, äldre samt personer som saknar svenskt personnummer. I delbetänkandet beskrivs vidare att staten har ett ansvar att säkerställa att e-legitimationer blir tillgängliga för så många som möjligt.

I syfte att stärka samhällets robusthet, att motverka bedrägerier som sker med hjälp av e-legitimationer samt säkerställa tillgänglighet och säkerhet, föreslås en statlig e-legitimation. Enligt delbetänkandet ska den statliga e-legitimationen vara ett komplement till de befintliga e-legitimationerna på marknaden.

Den föreslagna statliga e-legitimationen ska tillhandahållas på ett kontaktlöst aktivt kort och bör kunna användas för att framställa kvalificerade elektroniska underskrifter. E-legitimationen ska kunna utfärdas till personer som innevarande kalenderår fyller nio år.

Ansvar för grundidentifieringen i samband med utfärdande av den statliga e-legitimationen föreslås läggas på Skatteverket eller Polismyndigheten där den senare förordas på grund av större erfarenhet av identitetskontroller samt fler utgivningsställen. Utrikesdepartementet samt Utlandsmyndigheterna bedöms därtill ha de nödvändiga förutsättningarna att hantera grundidentifiering i samband med ansökningar om statlig e-legitimation utanför Sverige.

Den lagreglering som är nödvändig med anledningen av förslaget om en statlig e-legitimation kommer att samlas i en ny lag och förordning, lag och förordning om elektronisk identifiering. I lagen tas det in centrala bestämmelser om den uppgifts- och ansvarsfördelning som aktualiseras mellan berörda myndigheter i den gemensamma utgivningsprocessen, bland annat personuppgiftsansvar och behandling av personuppgifter.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

¹ EU-förordningen eIDAS (EU nr 910/2014) innebär bland annat att det från och med den 29 september 2018 är obligatoriskt för offentliga e-tjänster att acceptera utländska e-legitimationer.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 december 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret står bakom alla väsentliga delar i det som föreslås i delbetänkandet. Sverige är ett av få EU-länder som i dagsläget inte har en anmäld e-legitimation för privatpersoner på den högsta tillitsnivån och det har under lång tid funnits behov av ett nationell e-id. Ett införande av en statlig e-legitimation innebär att samtliga medborgare kan få tillgång till en e-legitimation som också kan användas för tjänster utomlands (inom EU).

Författningsförslagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2026 vilket föranleder att Stockholms stad behöver göra anpassningar i sin egen it-infrastruktur. Detta är nödvändigt för att kunna ta emot och hantera identifiering via statlig e-legitimation men bedöms inte medföra några betydande kostnader. Stadsledningskontorets bedömning är att kostnaderna för staden som helhet för hanteringen av en statlig e-legitimation bör bli hanterbara. Däremot bör det tilläggas att eventuella kostnader kan tillkomma för skolan när eller om digitala nationella prov ska kräva identifiering med statlig e-legitimation.

Stadsledningskontoret önskar särskilt belysa följande:

Stadsledningskontoret anser att det är av stor vikt att arbetet fortsätter med att tillse att den statliga e-legitimationen kan kombineras med en fysisk legitimation, både av praktiska skäl samt för att öka användningen i samhället.

Stadsledningskontoret uppfattar att utredningen identifierat och tagit hänsyn till alla de faktorer som har med behovet av hög säkerhet att göra vilket ger förutsättningar för att den statliga e-legitimationen kommer att bli en säker lösning.

Stadsledningskontoret önskar understryka att införandet av en statlig e-legitimation är viktig även ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv.

Stadsledningskontoret ser positivt på att polismyndigheten föreslås som utfärdande myndighet. Detta framför allt på grund av kopplingen till brottsförebyggande arbete som nämns i betänkandet vilket förstärks av de särskilda yttrandena från Skatteverket och Försäkringskassan.

Stadsledningskontoret instämmer i att det krävs en författningsreglering som formulerar krav på att den statliga e-legitimationen ska godtas för identifiering i digitala tjänster. Stadsledningskontoret anser att syftet och nyttan med enhetliga lösningar i offentlig sektor överväger eventuella inskränkningar i det kommunala självstyret om lösningen blir obligatorisk.

Stadsledningskontoret anser vidare att frågan om det inom hela eller delar av den privata sektorn bör ställas krav på att acceptera vissa e-legitimationer, bör utredas vidare. Detta med anledning av att även privata utförare är en del av det digitala ekosystemet i offentlig sektor.

Förslaget innebär att den statliga e-legitimationen inte kommer att tillhandahållas som en mobil applikation. Stadsledningskontoret anser att detta är olyckligt och är något som bör utvecklas om den fulla potentialen med den statliga e-legitimationen ska bli verklighet.

Det konstateras i delbetänkandet att direktiven för utredningen inte ger något utrymme för att lämna förslag på att någon annan myndighet än Myndigheten för digital förvaltning ska få uppdraget att utfärda den statliga e-legitimationen. Konsekvensen av detta blir att ansvaret för grundidentifieringen samt utfärdandet av den statliga e-legitimationen behöver delas upp på två myndigheter vilket stadsledningskontoret vill påpeka inte självklart är en effektiv hantering. Utredningen framhåller vikten av konkurrens på marknaden, att den statliga e-legitimationen ska verka på lika villkor som de privata alternativ som finns på marknaden. Stadsledningskontoret anser att det behövs ett förtydligande avseende varför konkurrens och valfrihet är viktigt för just e-legitimation. Motsvarande konkurrens och valfrihet finns inte för utfärdande av t.ex. nationella id-kort, körkort och pass.

Den statliga e-legitimationen föreslås kunna utfärdas för personer som innevarande kalenderår fyller nio år. Denna gräns har satts för att det från och med årskurs tre, finns ett behov av att självständigt kunna identifiera sig för att genomföra digitala nationella prov. Stadsledningskontoret anser att det inte är tillräckligt tydligt hur ansvarsfrågan ska se ut rörande detta. Det anges att vårdnadshavarna ska svara för att representera omyndiga vid anskaffandet av e-legitimering. Hur ska likställighetsprincipen hanteras om en vårdnadshavare avstår från att anskaffa eller inte har finansiella möjligheter att anskaffa e-legitimationen?

Stadsledningskontoret bedömer att utredningens förslag om tillämpligheten av dataskyddsförordningen, förekommande personuppgiftsbehandling, personuppgiftsansvar, ansvarsroller, ändamål samt rättslig grund är väl utredda och avvägda i förhållande till dataskyddsförordningen.

Stadsledningskontorets har inte något att erinra mot utredningens förslag till reglering i fråga om behandling av personuppgifter. Regleringen synes väl tillgodose intresset av att kunna tillhandahålla en statlig e-legitimation samt innefatta ett tillfredsställande skydd för den personliga integriteten.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser att remissen är besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.